

*Матвієнко Леся,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри германської і української філології,
Полтавський державний аграрний університет,
м. Полтава, Україна*

ВИКОРИСТАННЯ МАШИННОГО ПЕРЕКЛАДУ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Сучасний освітній процес активно інтегрує новітні інформаційно-комунікаційні технології, що включають машинний переклад (МП). Завдяки швидкому розвитку нейронних мереж та алгоритмів глибинного навчання, машинний переклад досяг значного прогресу, ставши доступним та зручним інструментом у різних сферах діяльності. В умовах глобалізації освіти, коли здобувачі вищої освіти та викладачі мають доступ до великої кількості наукових та навчальних матеріалів з усього світу, машинний переклад відкриває нові можливості для міжкультурної комунікації та обміну знаннями.

Машинний переклад – це технологія автоматизованого перекладу текстів з однієї мови на іншу, що забезпечується за допомогою спеціальних алгоритмів та програмних засобів [2]. В останні десятиліття він значно змінив підходи до комунікації між культурами, а також відіграє важливу роль в освітньому процесі. Використання машинного перекладу в освіті відкрило нові можливості для викладачів, здобувачів вищої освіти і дослідників.

Розглянемо можливості використання машинного перекладу в освіті, звертаючи увагу на його роль у підвищенні доступності навчальних матеріалів, ефективності навчання іноземним мовам, а також його вплив на розвиток міжнародної академічної співпраці та інноваційні підходи до навчального процесу. Вивчення цих аспектів дозволить оцінити як практичну корисність МП, так і потенційні виклики, пов'язані з його впровадженням в освітню систему.

1. Доступ до міжнародних навчальних ресурсів.

Однією з головних переваг МП є можливість доступу до наукових статей, підручників, курсів і лекцій, написаних іноземною мовою. Машинний переклад дозволяє здобувачам вищої освіти і викладачам швидко і ефективно ознайомлюватися з матеріалами, що раніше були недоступні через мовні бар'єри. Це особливо важливо для спеціалізованих галузей, де більшість ресурсів існують лише іноземними мовами.

2. Підвищення ефективності навчання іноземним мовам.

Машинний переклад може використовуватись як додатковий інструмент для навчання іноземним мовам. Студенти можуть аналізувати переклади текстів, порівнювати їх з оригіналами, що сприяє глибшому розумінню мовних структур та лексики. Такий підхід допомагає розвивати критичне мислення, вміння розпізнавати помилки в перекладі та вдосконалювати мовну інтуїцію.

3. Автоматизоване редагування та оцінювання.

Сучасні системи машинного перекладу здатні не лише перекладати тексти, а й аналізувати їх на граматичні, лексичні та стилістичні помилки. Це дозволяє

викладачам зменшити навантаження на перевірку студентських робіт, а студентам – отримати миттєву зворотну реакцію щодо якості їхніх перекладів.

4. Забезпечення міжнародного співробітництва.

Використання машинного перекладу сприяє розвитку міжнародної співпраці, особливо в академічній сфері. Науковці та здобувачі вищої освіти з різних країн можуть легко обмінюватися ідеями, публікаціями та дослідженнями, не зважаючи на мовні бар'єри. Це відкриває нові горизонти для колаборацій і міждисциплінарних досліджень.

З розвитком технологій, зокрема, впровадженням нейронних мереж та глибинного навчання, якість перекладів значно покращується. Крім того, інтеграція машинного перекладу з іншими технологіями, такими як автоматичне розпізнавання мовлення та когнітивні системи, відкриває нові можливості для створення інтерактивних навчальних платформ [1]. Але, в свою чергу, залучення машинного перекладу в навчальний процес передбачає врахування ряду викликів, з якими стикається сучасна освіта:

- низька якість перекладів в складних тематичних областях. Хоча технології машинного перекладу значно покращилися, вони все ще мають труднощі з перекладом спеціалізованих або технічних текстів, які вимагають точності та специфічної термінології. МП часто не здатен правильно інтерпретувати контекст або вибрати правильну лексему, що може призвести до неправильних або неадекватних перекладів;

- ризик формування неправильних мовних навичок. Якщо здобувачі вищої освіти зловживають машинним перекладом, це може призвести до залежності від технології, що ускладнює розвиток їхніх мовних навичок. МП не завжди враховує контекст, стилістику і граматику, тому його використання без відповідної перевірки та аналізу може призвести до неправильного розуміння тексту;

- недовіра до машинного перекладу. Деякі викладачі та студенти все ще ставляться скептично до машинного перекладу, вважаючи його недостатньо точним і надійним. Це створює перешкоди для інтеграції таких технологій в навчальний процес;

- етичні питання використання МП. Використання машинного перекладу в освітньому процесі також порушує питання авторських прав та етики. Оскільки більшість машинних перекладачів базуються на великих мовних корпусах, де використовуються тексти, не захищені авторським правом, виникає потреба в правовому регулюванні використання таких ресурсів.

Викладачам важливо навчити студентів використовувати машинний переклад як допоміжний інструмент, а не як заміну власних мовних навичок. Зокрема, студенти повинні вчитися перевіряти якість перекладів, коригувати їх та вивчати контекст, у якому застосовується той чи інший термін.

Машинний переклад має великий потенціал для покращення освітнього процесу, зокрема в аспекті доступу до знань та підвищення ефективності навчання іноземним мовам. Однак його використання потребує критичного підходу та інтеграції в освітню практику разом з іншими методами навчання. Як

інструмент для досліджень і навчання, МП має величезні можливості для розвитку та вдосконалення.

Список використаних джерел та літератури

1. Ігнатенко В. Д. Використання сучасних інформаційних технологій у підготовці майбутніх філологів. *Науково-методичний журнал. Іноземні мови.* 2020. №1. С. 37-42.

2. Янковець А. Особливості використання машинного перекладу в умовах професійної підготовки майбутніх перекладачів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота.* 2012. №25. С. 233-236.